

Łódź, dnia 1 sierpnia 2023 roku

Pan
Janusz Jagodziński
Wójt Gminy Grabów

WK – 602/26/2023

Na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 1325) informuję Pana Wójta, że Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi przeprowadziła kompleksową kontrolę gospodarki finansowej i zamówień publicznych w Gminie Grabów¹. Kontrolą objęto wybrane zagadnienia z lat 2021 – 2022, dotyczące przede wszystkim: kontroli wewnętrznej; prowadzenia rachunkowości; sporządzania sprawozdań budżetowych i finansowych; realizacji dochodów z podatków i opłat lokalnych; realizacji dochodów z majątku; wydatków osobowych; udzielania zamówień publicznych; wydatków majątkowych; ewidencji i inwentaryzacji majątku. Stwierdzone w wyniku czynności kontrolnych nieprawidłowości i uchybienia wynikały z nieprzestrzegania obowiązujących przepisów oraz naruszenia procedur wewnętrznej kontroli finansowej. Wykazane nieprawidłowości dotyczyły, w szczególności²:

I.

W zakresie unormowań wewnętrznych i spraw organizacyjnych

1. Jednostka nie przestrzegała uregulowań wewnętrznych dokumentujących przyjęte procedury kontroli zarządczej, przewidzianych w regulaminie kontroli zarządczej w Urzędzie Gminy w Grabowie i pozostałych jednostkach organizacyjnych gminy, stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 100/2019 Wójta Gminy Grabów z dnia 2 grudnia 2019 roku. Stosownie do postanowień ww. regulaminu - koordynację kontroli zarządczej powierzono Sekretarzowi Gminy, natomiast kierownicy 6 jednostek organizacyjnych oraz kierownicy

¹ Czynności kontrolne zostały przeprowadzone w dniach 29 marca 2023 roku – 30 maja 2023 roku. Protokół został podpisany w dniu 4 lipca 2023 roku.

² Wystąpienie pokontrolne podlega udostępnieniu na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (tekst jednolity Dz.U. z 2022 r. poz. 902), z ograniczeniami wynikającymi z art. 5 tej ustawy.

komórek organizacyjnych Urzędu zobowiązani byli do sporządzania i przedkładania Sekretarzowi: [1] propozycji do rocznego Planu Działania Urzędu i Planu Działania jednostek organizacyjnych; [2] sprawozdań z wykonania rocznego Planu Działania Urzędu i Planu Działania jednostek organizacyjnych; [3] wyników z przeprowadzonej samooceny kontroli zarządczej oraz [4] informacji o stanie kontroli zarządczej za poprzedni rok. Z kolei Sekretarz Gminy był zobowiązany do sporządzenia i przedkładania do zatwierdzenia Wójtowi (na podstawie złożonych materiałów) rocznego Planu Działania Urzędu oraz zbiorczego Planu Działania jednostek organizacyjnych Gminy oraz sprawozdania z wykonania rocznego Planu Działania Urzędu, prowadzenia Rejestru Ryzyka oraz zbiorczej informacji dotyczącej kontroli zarządczej. W kontrolowanej dokumentacji dotyczącej 2021 roku brak było: Rejestru Ryzyka dla Urzędu Gminy w Grabowie; informacji o stanie kontroli zarządczej dla 3 jednostek organizacyjnych Gminy; arkuszy samooceny systemu kontroli zarządczej dla 4 jednostek organizacyjnych Gminy oraz sprawozdań z wykonania rocznego Planu Działania dla 3 jednostek organizacyjnych, jak i dla Urzędu Gminy w Grabowie. Ponadto, zgodnie z planem kontroli zarządczej na 2021 rok w Urzędzie Gminy w Grabowie i jednostkach organizacyjnych, zatwierdzonym do realizacji przez Wójta Gminy Grabów zarządzeniem nr 8/2021 z dnia 23 lutego 2021 roku, z zaplanowanych 7 kontroli wewnętrznych przeprowadzono jedynie 3 kontrole.

2. Stwierdzono niedopełnienie, w okresie od dnia 1 stycznia 2022 roku obowiązku wynikającego z art. 274 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 ze zm.) dotyczącego prowadzenia audytu wewnętrznego w Gminie. W momencie uchwalenia budżetu Gminy na 2022 rok, na podstawie uchwały nr XXXVIII/245/21 Rady Gminy Grabów z dnia 29 grudnia 2021 roku, doszło do przekroczenia progu 40.000 tys. złotych, gdyż łączna kwota dochodów (37.085.482,00 zł) i przychodów (3.601.323,52 zł) stanowiła 40.686.805,52 zł. Zgodnie z art. 274 ust. 3 ustawy o finansach publicznych - audyt wewnętrzny prowadzi się w jednostkach samorządu terytorialnego, jeżeli ujęta w uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego kwota dochodów i przychodów lub kwota wydatków i rozchodów przekroczyła wysokość 40.000 tys. zł. Wobec tego obowiązek prowadzenia audytu przez jednostkę samorządu terytorialnego istnieje od dnia przekroczenia w uchwale budżetowej ww. kwoty 40 mln zł. Szczegółowy sposób i tryb przeprowadzania audytu wewnętrznego określa rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 września 2015 roku w sprawie audytu wewnętrznego oraz informacji o pracy i wynikach tego audytu (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 506).

Gmina Grabów rozpoczęła prowadzenie audytu od dnia 1 sierpnia 2022 roku, tj. po okresie 7 miesięcy od powstania obowiązku prowadzenia audytu.

W zakresie obsługi bankowej budżetu Gminy

W zakresie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w formie zapytania ofertowego, na prowadzenie bankowej obsługi budżetu Gminy Grabów oraz jednostek organizacyjnych, stwierdzono że:

- w notatce z ustalenia wartości szacunkowej zamówienia publicznego sporządzonej przez inspektora ds. regulaminu drogownictwa, inwestycji

i przetargów nie wskazano daty dokonania oszacowania zamówienia, czym naruszono wymogi zawarte w rozdziale 1, w § 20 ust. 2 obowiązującego w danym okresie Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Urzędzie Gminy Grabów, wprowadzonego zarządzeniem nr 169/2016 Wójta Gminy Grabów z dnia 8 sierpnia 2016 roku;

- zapytanie ofertowe zostało sporządzone w dniu 14 czerwca 2021 roku, tj. dzień wcześniej niż zatwierdzony przez Wójta Gminy wniosek o udzielenie zamówienia rozpoczynający procedurę w dniu 15 czerwca 2021 roku;
- protokół z wyboru wykonawcy nie zawierał wszystkich elementów wymaganych przez ww. Regulamin, tj. uzyskanych informacji dotyczących ceny za przedmiot zamówienia oraz wskazania wartości ceny dla wybranego wykonawcy.

W zakresie sprawozdawczości

W odniesieniu do bilansu organu za 2022 rok, stwierdzono że po stronie Aktywów w pozycji I.1.1. - Środki pieniężne budżetu, została wykazana kwota 3.856.766,13 zł wynikająca z salda Wn konta 133, bez pomniejszenia jej o środki podlegające zwrotowi, tj.: 1) kwotę 888,21 zł stanowiącą zwrot z tytułu funduszu alimentacyjnego do Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi i wynikającą z salda konta 224-3; 2) kwotę 19.053,00 zł stanowiącą rozliczenie z urzędem skarbowym z tytułu podatku od towarów i usług, wynikającą z salda konta 227-1 oraz 3) kwotę 2,91 zł jako saldo konta 240-3 - Pozostałe rozrachunki (zwrot do Urzędu Wojewódzkiego z tytułu odsetek od otrzymanych środków na młodocianych i pomoc Ukrainie) W pozycji I.1.2. - Pozostałe środki pieniężne wykazano wartość 0,00 zł, a prawidłowo winna być ujęta kwota 19.945,77 zł, odpowiadająca środkom podlegającym zwrotowi do innych budżetów. W dniu 26 czerwca 2023 roku Gmina sporządziła korektę bilansu organu za 2022 rok, z uwzględnieniem powyższych uwag, tj. środki w wysokości 19.945,77 zł zostały wyszczególnione prawidłowo - jako pozostałe środki pieniężne.

W zakresie podatków i opłat lokalnych

1. Wynagrodzenie przysługujące inkasentom nie było zaokrąglane do pełnych złotych, co było sprzeczne z art. 63 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 2651 ze zm.), zgodnie z którym - podstawy opodatkowania, kwoty podatków, odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, oprocentowanie nadpłat oraz wynagrodzenia przysługujące płatnikom i inkasentom zaokrąglą się do pełnych złotych w ten sposób, że końcówki kwot wynoszące mniej niż 50 groszy pomija się, a końcówki kwot wynoszące 50 i więcej groszy podwyższa się do pełnych złotych, z zastrzeżeniem § 1a i 2.
2. Osoba prawna nr konta (...)³ w składanych deklaracjach za lata 2021 - 2022 nie wykazywała żadnych budowli. Korzystając ze stron internetowych typu google maps stwierdzono, że na ww. gruncie prowadzona była działalność gospodarcza

³ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

(...)⁴. Stwierdzono występowanie budowli związanych z infrastrukturą zakładu typu: ogrodzenie zakładu, parkingi, podjazdy, reklamy itp.

3. Osoba prawna nr konta (...)⁵ była opodatkowana z tytułu posiadania budowli – wieży telekomunikacyjnej. W trakcie 2022 roku podatnik złożył korektę deklaracji wykazując kolejną budowlę – wieżę telekomunikacyjną – od kwietnia 2022 roku. Zgodnie z postanowieniami art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 70 ze zm.) - obowiązek podatkowy w podatku od nieruchomości powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstały okoliczności uzasadniające powstanie tego obowiązku. Stosownie do art. 6 ust. 2 ww. ustawy - jeżeli okolicznością, od której jest uzależniony obowiązek podatkowy, jest istnienie budowli albo budynku lub ich części, obowiązek podatkowy powstaje z dniem 1 stycznia roku następującego po roku, w którym budowa została zakończona albo w którym rozpoczęto użytkowanie budowli albo budynku lub ich części przed ich ostatecznym wykończeniem. Tym samym prawidłowo podatnik winien być opodatkowany z tytułu drugiej wieży od stycznia 2023 roku.
4. Stwierdzono przypadki naliczania i pobierania odsetek w nieprawidłowej wysokości. Przykładowo, przy miesięcznej racie podatku od nieruchomości wynoszącej 843,00 zł za kwiecień 2021 roku, która została zapłacona w grudniu 2021 roku odsetki naliczono w kwocie 25,00 zł, zaś prawidłowa kwota to 48,00 zł. W zakresie II raty podatku rolnego za 2022 rok, wynoszącej 8.736,00 zł, którą zapłacono w dniu 27 maja 2022 roku, prawidłowa wysokość odsetek wyniosła 35,00 zł, a naliczono 32,00 zł.
5. Organ podatkowy w nieprawidłowy sposób ustalił zwrot powstałej w podatku od nieruchomości i podatku rolnym nadpłaty, którą zaliczono na poczet zaległości podatkowych osób fizycznych, będących właścicielami nieruchomości. Biorąc pod uwagę treść art. 76 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa - nadpłata wraz z oprocentowaniem podlega zaliczeniu z urzędu na poczet zaległości podatkowych wraz z odsetkami za zwłokę, kosztów upomnienia oraz bieżących zobowiązań podatkowych, a w razie ich braku podlega zwrotowi z urzędu, chyba że podatnik złoży wniosek o zaliczenie nadpłaty w całości lub w części na poczet przyszłych zobowiązań podatkowych. Jeśli podatnik nie ma zaległości podatkowych, organ podatkowy powinien ją zwrócić podatnikowi z urzędu, chyba że ten złoży wniosek o zaliczenie jej na poczet przyszłych podatków. W kontrolowanym przypadku, organ podatkowy winien dokonać zwrotu nadpłaty na rzecz osoby prawnej, nie będącej podatnikiem podatku od nieruchomości i podatku rolnego.

⁴Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁵ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

6. Kontrolą objęto sposób wypełnienia przez Wójta Gminy Grabów obowiązków związanych z wyznaczeniem Wójta Gminy, w 2021 roku, przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Łodzi jako organu podatkowego właściwego do załatwienia spraw dotyczących zobowiązań podatkowych lub innych spraw normowanych przepisami prawa podatkowego w zakresie podatników z terenu gminy Daszyna. Sprawdzono sposób opodatkowania trzech podatników. Biorąc pod uwagę całość przedłożonej kontrolującym dokumentacji stwierdzono, że przedłożone karty jednostki, jak i decyzje ustalające wymiar zobowiązania podatkowego, nie wskazywały numerów działek, których dotyczyły, a jedynie klasę i powierzchnię gruntu oraz ogólny adres. Karty jednostki nie były podpisane, ani potwierdzone za zgodność z oryginałem. Stwierdzono brak aktualnych, biorąc pod uwagę datę wydania decyzji wymiarowych, wypisów z ewidencji gruntów i budynków, brak jakichkolwiek informacji podatkowych aktualnych, bądź złożonych przez podatników w latach wcześniejszych. Nie załączono żadnych koncesji na wydobycie kruszyw naturalnych, pomimo opodatkowania gruntów związanych z eksploatacją piasku/kruszywa. Inspektorom kontroli nie przedłożono żadnych wezwań organu podatkowego skierowanych do podatników do złożenia aktualnych informacji podatkowych, aktualnych wypisów z ewidencji gruntów, koncesji bądź innych dokumentów stanowiących podstawę do prawidłowego ustalenia wysokości zobowiązań podatkowych. Tym samym należy uznać, że organ podatkowy - Wójt Gminy Grabów, nie posiadał pełnej oraz aktualnej dokumentacji będącej podstawą wymiaru podatku w zakresie przedmiotów opodatkowania należących do osób objętych próbą kontroli, co do których został wyznaczony, jako organ właściwy do załatwiania spraw dotyczących zobowiązań podatkowych lub innych spraw normowanych przepisami prawa podatkowego. Organ podatkowy nie skorzystał także z uprawnień wynikających z art. 281 ustawy Ordynacja podatkowa, zgodnie z którym - organy podatkowe przeprowadzają kontrolę, której celem jest sprawdzenie, czy kontrolowani wywiązują się z obowiązków wynikających z przepisów prawa podatkowego.
7. W zakresie terminowości podejmowania czynności windykacyjnych wobec losowo wybranych podatników podatku od nieruchomości, stwierdzono naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 18 listopada 2020 roku w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych (Dz.U. z 2020 r., poz. 2083). Zgodnie z § 3 rozporządzenia - wierzyciel przesyła zobowiązanemu upomnienie, o ile jest wymagane, w zakresie należności pieniężnej, której wysokość: 1) przekracza dziesięciokrotność kosztów upomnienia: a) niezwłocznie - jeżeli nie zostały podjęte działania informacyjne, b) przed upływem 21 dni od dnia, w którym po raz pierwszy podjęto działanie informacyjne; 2) nie przekracza dziesięciokrotności kosztów upomnienia - przed upływem 6 miesięcy poprzedzających upływ terminu przedawnienia należności pieniężnej.

W zakresie dochodów z majątku gminy

1. W przypadku sprzedaży nieruchomości objętych próbą kontroli:
 - nie przedłożono kontrolującym dokumentacji, z której wynikałoby dokonanie przeliczenia ceny wywoławczej zbywanej nieruchomości na równowartość euro

wg średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski. Jak wskazuje § 6 ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 roku w sprawie sposobu i trybu przeprowadzenia przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 2213) - przeliczenia ceny wywoławczej na równowartość euro dokonuje się nie wcześniej niż 7 dni przed terminem pierwszego ogłoszenia o przetargu, według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w tym dniu;

- nie przedłożono kontrolującym dokumentów potwierdzających zamieszczenie informacji o wyniku przetargu na stronie internetowej Urzędu, co stanowiło naruszenie § 12 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sposobu i trybu przeprowadzenia przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości, zgodnie z którym - w przypadku niezaskarżenia w wyznaczonym terminie czynności związanych z przeprowadzeniem przetargu albo w razie uznania skargi za niezasadną właściwy organ podaje do publicznej wiadomości, zamieszczając w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu go obsługującego oraz wywieszając w swojej siedzibie, na okres co najmniej 7 dni, informację o wyniku przetargu;
 - ogłoszenie o drugim przetargu ustnym nieograniczonym nie zawierało informacji o terminie przeprowadzenia poprzedniego przetargu, co było wymagane przez art. 38 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 344 ze zm.);
 - Gmina Grabów dokonała zmniejszenia wartości środka trwałego (dowodem LT nr 3/2022 z dnia 1 lutego 2021 roku, działka nr 126/1, o powierzchni 0,1363 ha i wartości inwentarzowej 5.492,89 zł oraz LT nr 4/2022 z dnia 1 lutego 2021 roku, działka nr 126/2, o powierzchni 0,18 ha i wartości inwentarzowej 7.254,00) na koncie 011 w dniu 31 grudnia 2022 roku, tj. po upływie 10 miesięcy od zbycia nieruchomości. Powyższe naruszało art. 20 ust.1 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 120 ze zm.), zgodnie z którym – do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.
2. W przypadku dochodów z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości objętych próbą kontroli, stwierdzono:
- dochody z przekształcenia prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów w latach 2021-2022 błędnie klasyfikowano w dziale 700 - Gospodarka mieszkaniowa, rozdziale 70007 – Gospodarowanie mieszkaniowym zasobem gminy, § 0770. Powyższe stanowiło naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 513 ze zm.), gdyż dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości ujmuje się w § 0760;
 - stwierdzono nadpłatę w kwocie 39,12 zł w przypadku użytkownika wieczystego, który wniósł opłatę roczną z tytułu użytkowania wieczystego za 2022 rok w dniu 1 września 2022 roku wraz z odsetkami w kwocie 149,44 zł, ze względu na nieprawidłową wysokość odsetek (prawidłowa kwota odsetek za zwłokę

w zapłacie opłaty za 2022 rok powinna stanowić kwotę 110,32 zł). Należy zauważyć, iż od nieterminowych wpłat należności cywilnoprawnych przysługują odsetki ustawowe zgodnie z art. 481 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 1360 ze zm.).

3. W zakresie prawidłowości zawierania umów oraz terminowości płatności czynszu za najem lokali użytkowych i dzierżawę gruntów stanowiących własność Gminy Grabów stwierdzono:
- dzierżawca części działki nr 9/36 stanowiącej ogródek przydomowy nie został opodatkowany podatkiem od nieruchomości, w związku z zawartą w dniu 19 maja 2022 roku umową dzierżawy nr GG.6845.2.2.2022. Dzierżawca nieruchomości nie złożył informacji na podatek od nieruchomości a organ podatkowy nie wezwał podatnika do jej złożenia. Stosownie do art. 6 ust. 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych - osoby fizyczne, są obowiązane złożyć właściwemu organowi podatkowemu informację o nieruchomościach i obiektach budowlanych, sporządzoną na formularzu według ustalonego wzoru, w terminie 14 dni od dnia wystąpienia okoliczności uzasadniających powstanie albo wygaśnięcie obowiązku podatkowego w zakresie podatku od nieruchomości lub od dnia zaistnienia zdarzenia, o którym mowa w ust. 3 ustawy. Ponadto, zgodnie z ust. 7 ww. przepisu - podatek od nieruchomości na rok podatkowy od osób fizycznych, ustala w drodze decyzji organ podatkowy właściwy ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania. W trakcie czynności kontrolnych organ podatkowy wezwał podatnika do złożenia informacji podatkowej;
 - stwierdzono niezrealizowanie przez jednostkę wniosku pokontrolnego sformułowanego po kontroli przeprowadzonej przez RIO w Łodzi w 2020 roku, w zakresie waloryzacji wysokości czynszów za najem lokali użytkowych oraz dzierżawy nieruchomości gminnych, zgodnie z postanowieniami zawartych umów;
 - stwierdzono niezrealizowanie przez jednostkę wniosku pokontrolnego sformułowanego po kontroli przeprowadzonej przez RIO w Łodzi w Łodzi w 2020 roku, w zakresie naliczania i egzekwowania odsetek od nieterminowych wpłat czynszów z tytułu najmu/dzierżawy nieruchomości gminnych. W opisanych szczegółowo w protokole kontroli przypadkach jednostka nie naliczała odsetek za zwłokę w zapłacie należności, na podstawie art. 481 § 1 ustawy z Kodeks cywilny, zgodnie z którym – jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi;
 - stwierdzono brak wpłaty rocznego czynszu z tytułu umowy dzierżawy w związku z powierzeniem zadania pn. „Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Sławęcín, gmina Grabów” na działce nr 147/1. Na dzień 31 grudnia 2022 roku zaległość wynosiła 549,37 zł netto. Kontrolującym nie przedstawiono żadnych wezwań do zapłaty w stosunku do dłużnika z tytułu czynszu za dzierżawę. W przypadku zaległości o charakterze cywilnoprawnym należy wystawić wezwanie do zapłaty, a w przypadku bezskutecznego upływu terminu zapłaty w nim wskazanego skierować sprawę na drogę postępowania sądowego. Do dnia zakończenia kontroli nie stwierdzono wpłaty jednorazowego czynszu za 2022 rok. Organ nie wezwał dzierżawcy do uiszczenia czynszu. Szczególnie na uwadze trzeba mieć art. 118

ustawy Kodeks cywilny, zgodnie z którym - termin przedawnienia dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej wynosi trzy lata. Stosownie do art. 42 ust. 5 ustawy o finansach publicznych - jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

4. W zakresie dochodów z tytułu czynszu najmu lokali mieszkalnych stanowiących własność Gminy Grabów stwierdzono przypadki:
 - niepodejmowania na bieżąco czynności windykacyjnych, kontrolowana jednostka nie wystawiała systematycznie wezwań do zapłaty zaległości, gdy najemca nie uiścił czynszu najmu zgodnie z terminem wynikającym z umowy najmu. Ponadto w sytuacji, gdy dłużnik nie dokonał zapłaty zaległości po wystawieniu wezwania, wierzyciel winien wszcząć postępowanie sądowe (co zapewnia także przerwanie biegu przedawnienia roszczeń). Natomiast w kontrolowanych przypadkach często wystawiane były jedynie kilkukrotnie wezwania, które nie przynosiły efektu w postaci uregulowania zaległości. Wobec dłużników nie zostały podjęte żadne inne przewidziane prawem czynności zmierzające do odzyskania należności;
 - niewypowiedzenie stosunku najmu dłużnikom, zgodnie z zapisami umów najmu, pomimo zaległości w zapłacie czynszów co najmniej za trzy pełne okresy płatności. Jedynie wobec dłużnika nr konta 221-1/831 w dniu 8 maja 2023 roku skierowano wypowiedzenie umowy najmu lokalu z dniem 31 czerwca 2023 roku, oraz wobec dłużnika nr konta 221-1/823 wezwanie do zwrotu lokalu/zdania kluczy w dniu 14 września 2021 roku i 2 maja 2023 roku ze względu na wygaśnięcie umowy z dniem 31 grudnia 2019 roku;
 - z ewidencji wpłat czynszu za najem lokali mieszkalnych dla poszczególnych najemców nie wynikało jakiego okresu dotyczyła wpłata; nie określano też, którą ratę obejmuje wpłata. Zgodnie z opisem do konta 221 – Należności z tytułu dochodów budżetowych, zawartym w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 342) - konto 221 służy do ewidencji należności jednostek z tytułu dochodów budżetowych. Na stronie Wn konta 221 ujmuje się ustalone należności z tytułu dochodów budżetowych i zwroty nadpłat. Na stronie Ma konta 221 ujmuje się wpłaty należności z tytułu dochodów budżetowych oraz odpisy (zmniejszenia) należności. Na koncie 221 ujmuje się również należności z tytułu podatków pobieranych przez właściwe organy. Zapisy z tego tytułu mogą być dokonywane na koniec okresów sprawozdawczych na podstawie sprawozdań z ewidencji podatkowej (zaległości i nadpłaty). Ewidencja szczegółowa do konta 221 powinna być prowadzona według dłużników i podziałek klasyfikacji budżetowej oraz budżetów, których należności dotyczą. Ewidencja szczegółowa według podziałek klasyfikacji budżetowej może być też stosowana alternatywnie na kontach korespondujących z kontem należności z tytułu dochodów budżetowych. Konto 221 może wykazywać dwa salda. Saldo Wn oznacza stan należności z tytułu

dochodów budżetowych, a saldo Ma - stan zobowiązań jednostki budżetowej z tytułu nadpłat w tych dochodach;

- przedawnienia roszczeń: [1] nr konta 221-1/820 – należności na łączną kwotę 53,05 zł, za okres od stycznia 2019 roku do końca grudnia 2019 roku; [2] nr konta 221-1/823 – należności na łączną kwotę 190,24 zł, za okres od stycznia 2017 roku do końca grudnia 2019 roku; [3] nr konta 221-1/831 – należności na łączną kwotę 524,17 zł, za okres od stycznia 2019 roku do końca grudnia 2019 roku. Zgodnie z art. 118 ustawy Kodeks cywilny - termin przedawnienia dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej wynosi trzy lata. Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata. Zgodnie z art. 120 §1 Kodeksu cywilnego - bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

W zakresie wydatków na wynagrodzenia

Stwierdzono, że przyznany przez Wójta Gminy Grabów dodatek specjalny dla inspektora ds. obsługi kasowej i podatku akcyzowego z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków pracownika w związku ze zwrotem podatku akcyzowego rolnikom zawartego w cenie paliwa, we wrześniu 2022 roku oraz w październiku 2022 roku, był zbieżny z czynnościami wskazanymi w zakresie czynności na danym stanowisku.

Zgodnie z aneksem do dotychczasowego zakresu czynności z dnia 4 października 2006 roku na stanowisku ds. obsługi kasowej gminy, w dniu 9 sierpnia 2013 roku w pkt. D dodano punkt 10 dotyczący zwrotu podatku akcyzowego (co obejmowało m.in. prowadzenie spraw dotyczących zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej; przyjmowanie i weryfikowanie wniosków rolników o zwrot podatku akcyzowego; przygotowywanie decyzji; sporządzanie sprawozdań i rozliczenia). W myśl art. 36 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 roku o pracownikach samorządowych (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 530) przesłanką przyznania pracownikowi dodatku specjalnego jest wykonywanie dodatkowych zadań poza bieżącymi zadaniami służbowymi lub z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych. Przyznany dodatek specjalny z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków, tj. zwrotu podatku akcyzowego rolnikom zawartego w cenie paliwa, był zbieżny z czynnościami wskazanymi w zakresie czynności na danym stanowisku. Wskazane czynności należało wykonywać w ramach stosunku pracy, tj. za wynagrodzeniem określonym w angażu pracownika.

W zakresie udzielania zamówień publicznych i realizacji inwestycji

1. W wyniku kontroli dwóch postępowań o udzielenie zamówień publicznych na zadania: [1] pn. „Przebudowa targowiska na terenie Gminy Grabów wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną”; [2] pn. „Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Potrzasków - Pociecha”, przeprowadzonych w trybie podstawowym bez negocjacji, na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2019 roku Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz. U.

z 2022 r., poz. 1710 ze zm.) o wartości szacunkowej poniżej progów unijnych, o jakich stanowi art. 3 ww. ustawy, stwierdzono że:

- zamawiający nie przekazał informacji o złożonych ofertach do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych za pośrednictwem platformy e-Zamówienia nie później niż w terminie 7 dni od dnia otwarcia ofert, co było wymagane przez art. 81 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych;
 - zamawiający na podstawie art. 98 ust. 1 pkt 2 i ust. 5 ustawy Prawo zamówień publicznych nie złożył oświadczenia, że zwalnia wadium gwarantom/poręczycielom wymienionym w protokole z kontroli, wniesione przez wykonawców w postaci ubezpieczeniowej gwarancji zapłaty wadium;
 - w protokole (DRUK ZP-TP) w pkt 6 lit. C nieprawidłowo wpisano Skarbnika Gminy Grabów jako osobę udzielającą zamówienia.
2. W odniesieniu do postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na wykonanie zadania „Przebudowa targowiska na terenie Gminy Grabów wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną”, stwierdzono kolejne, niżej opisane nieprawidłowości:
- zamawiający nie zachował należytej staranności przy ustalaniu wartości szacunkowej zamówienia na roboty budowlane na podstawie planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym, zgodnie z art. 28 ustawy Prawo zamówień publicznych, poprzez zawyżenie wartości szacunkowej zamówienia. Zgodnie z programem funkcjonalno-użytkowym - szacunkowa wartość zamówienia wynosiła 1.502.450,00 zł netto, tj. roboty budowlano-montażowe 1.467.450,00 zł i dokumentacja projektowa 35.000,00 zł, co stanowiło równowartość kwoty 351.919,52 euro. Kwota 1.521.124,50 zł netto wskazana we wniosku o udzielenie zamówienia jako wartość zamówienia obejmowała oprócz kosztów robót budowlanych i opracowania dokumentacji projektowej, również koszt nadzoru inwestorskiego i tablic informacyjnych (w kwocie 18.674,50 zł), zgodnie z zestawieniem rzeczowo-finansowym operacji, stanowiącym załącznik do wniosku o dofinansowanie w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Nieprawidłowość ta nie miała wpływu na wybór procedury zamówienia i obowiązek stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych;
 - brak było spójności w zapisach specyfikacji warunków zamówienia (SWZ) oraz istniała rozbieżność informacji dotyczącej udzielenia zamówienia między SWZ i ogłoszeniem o zamówieniu. Zamawiający w ogłoszeniu o zamówieniu w sekcji 4.2.13. nie przewidział możliwości udzielenia dotychczasowemu wykonawcy zamówień na podobne usługi lub roboty budowlane, natomiast w SWZ w rozdziale XXIII przewidział zamówienia, o których mowa w art. 214 ust. 1 pkt 7 ustawy Prawo zamówień publicznych. Ponadto, w SWZ zamawiający określił fakultatywne przesłanki wykluczenia na podstawie art. 109 ust. 1 pkt 1, 4 i 7 ustawy, jednak w rozdziale XI pkt 2 SWZ dotyczącym podmiotowych środków dowodowych składanych na wezwanie zamawiającego, potwierdzających brak podstaw wykluczenia - nie określił dokumentu w zakresie przesłanki z art. 109 ust. 1 pkt 4 ustawy. Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 23 grudnia 2020 roku w sprawie podmiotowych środków dowodowych oraz innych dokumentów lub oświadczeń, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy (Dz. U. z 2020 r., poz. 2415) - w celu potwierdzenia braku podstaw wykluczenia

wykonawcy z udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, zamawiający może żądać dla odpisu lub informacji z Krajowego Rejestru Sądowego lub z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, sporządzonych nie wcześniej niż 3 miesiące przed ich złożeniem, jeżeli odrębne przepisy wymagają wpisu do rejestru lub ewidencji.

Niemniej jednak w danym stanie faktycznym można przyjąć, mając na względzie okoliczność, że wykonawca wraz z ofertą złożył odpis z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, że nie podlegał wykluczeniu z udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego;

- zamawiający - Gmina Grabów zawarł w dniu 8 września 2021 roku umowę nr 26.1/5.2021 z firmą Handlowo-Uslugową Wiesława Łuczak i Jana Łuczak S. C. bez zachowania minimalnego terminu określonego w art. 308 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych, zgodnie z którym - zamawiający zawiera umowę w sprawie zamówienia publicznego, z uwzględnieniem art. 577 niniejszej ustawy, w terminie nie krótszym niż 5 dni od dnia przesłania zawiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty, jeżeli zawiadomienie to zostało przesłane przy użyciu środków komunikacji elektronicznej. Informację o wyborze najkorzystniejszej oferty zamawiający przesłał drogą elektroniczną wykonawcom w dniu 3 września 2021 roku, wobec tego do dnia 8 września 2021 roku włącznie wykonawcy mogli wnieść środki ochrony prawnej, a zamawiający mógł zawrzeć umowę dopiero w dniu 9 września 2021 roku (pod warunkiem, że wykonawcy nie skorzystają ze środków ochrony prawnej);
 - w protokole (DRUK ZP-TP): w punkcie 29 nie uzupełniono informacji co do zawarcia umowy oraz ogłoszenia o wyniku postępowania; w punkcie 30 nie wymieniono wszystkich dokumentów, stanowiących załączniki do protokołu;
 - zamawiający nie dopełnił obowiązku informacyjnego związanego z zamieszczeniem ogłoszenia o zmianie umowy w Biuletynie Zamówień Publicznych, po dokonaniu zmiany umowy na podstawie art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy, zgodnie z art. 455 ust. 3 pkt 2 ustawy Prawo zamówień publicznych. Ogłoszenie o zmianie umowy zostało zamieszczone w BZP w trakcie kontroli RIO, w dniu 4 maja 2023 roku pod nr 2023/BZP 00202175/01;
 - zamawiający nie zastosował się do wewnętrznych procedur zawartych w regulaminie udzielania zamówień publicznych, przyjętych zarządzeniem Wójta Gminy Grabów nr 169/2016 z dnia 8 sierpnia 2016 roku w sprawie wyboru wykonawcy na dostawę kostki brukowej. Wybór dostawcy odbył się z wolnej ręki z pominięciem obowiązującego regulaminu. Należy zauważyć, iż przestrzeganie ustalonych wewnętrznych procedur udzielania zamówień publicznych, o wartości poniżej progów, od których jest uzależnione stosowanie przepisów o zamówieniach publicznych, służy zachowaniu zasad wydatkowania środków publicznych, o których mowa w art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych.
3. W odniesieniu do postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na wykonanie zadania pn. „Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Potrzasków-Pociecha” stwierdzono kolejne, niżej opisane nieprawidłowości:
- Wójt Gminy zaciągnął zobowiązanie w łącznej wysokości 36.765,00 zł brutto na podstawie umowy: 1) nr 6/2021 z dnia 10 marca 2021 roku na wykonanie prac projektowych dotyczących przebudowy drogi w miejscowości Potrzasków-Pociecha, w kwocie 30.000,00 zł brutto; oraz 2) nr 22/1/2021 z dnia 5 sierpnia

2021 roku na wykonanie prac projektowych dotyczących przebudowy drogi w miejscowości Sławęcín – Potrzasków, w kwocie 6.765,00 zł brutto - bez zabezpieczenia środków w budżecie Gminy. Na dzień zawarcia ww. umów obowiązywała uchwała Rady Gminy nr XXVII/173/21 z dnia 27 stycznia 2021 roku w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Grabów na rok 2021, która w dziale 600, rozdziale 60016, § 6050 przewidywała wydatki w kwocie 15.000,00 zł na zadanie „Przebudowa drogi w m. Sławęcín - Pociecha”. W późniejszym terminie uchwałą Rady Gminy nr XXXIV/226/21 z dnia 28 października 2021 roku w sprawie wprowadzenia zmian w budżecie Gminy Grabów na rok 2021, zmieniono plan wydatków w dziale 600, rozdziale 60016, § 6050 - ustalając na zadanie „Przebudowa drogi gminnej Sławęcín-Potrzasków” środki finansowe w kwocie 6.765,00 zł oraz na zadanie „Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Potrzasków-Pociecha” środki finansowe w kwocie 47.800,00 zł.

Zaciągnięcie ww. zobowiązań stanowiło naruszenie zasad zaciągania zobowiązań wynikających z art. 60 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.);

- w ramach zawartej w dniu 5 sierpnia 2021 roku umowy nr 22/1/2021 z firmą Projektowanie i Budowa Dróg Hieronim Maciejewski, na wykonanie prac projektowych dotyczących remontu drogi w miejscowości Sławęcín – Potrzasków, projektant zrealizował inny zakres prac, tj. dokonał aktualizacji opisów technicznych oraz kosztorysów inwestorskich: dla zadania przebudowa drogi Potrzasków – Pociecha za wynagrodzeniem 3.690,00 zł brutto, oraz remontu drogi w Sławęcínie za wynagrodzeniem 3.075,00 zł brutto, na co wskazuje wystawiona faktura nr FVS/18/08/2021 z dnia 16 sierpnia 2021 roku. Ponadto, w ramach umowy nr 6/2021 z dnia 10 marca 2021 roku, projektant (...) ⁶ była zobowiązana do opracowania projektu stałej organizacji ruchu, jednak po roku Gmina Grabów ponownie zleciła firmie Biuro Projektowe Martyny Maciejewskiej opracowanie projektu stałej organizacji ruchu dla drogi Potrzasków-Pociecha za wynagrodzeniem 1.537,50 zł brutto. Należy zauważyć, iż zgodnie z art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych wydatki powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów; w sposób umożliwiający terminową realizację zadań; w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Wobec powyższego należy stwierdzić, iż zamawiający nie podjął wystarczających działań zapewniających zachowanie ww. zasad wydatkowania środków publicznych, jak również nie zachował standardów i mechanizmów kontroli zarządczej w ww. zakresie, czego skutkiem były nieprawidłowości w zakresie gospodarki finansowej;
- zamawiający nie zamieścił specyfikacji warunków zamówienia na jednej ze stron internetowych prowadzonego postępowania, co było wymagane przez

⁶ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

art. 280 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo zamówień publicznych. Gmina Grabów wskazała w SWZ (zgodnie z art. 281 ust. 1 pkt 1 ustawy) oraz w ogłoszeniu o zamówieniu, dwie strony prowadzonego postępowania - tj. miniPortal oraz BIP zamawiającego. Gmina decydując się na korzystanie z dwóch stron internetowych, zobowiązana była do zamieszczania wszelkich wymaganych informacji i dokumentów zamówienia bezpośrednio związanych z postępowaniem o udzielenie zamówienia, w tym SWZ, na obydwu stronach równocześnie. Specyfikacja wraz z załącznikami zostały umieszczone tylko na jednej stronie, tj. w BIP-ie zamawiającego, w konsekwencji wykonawcy, którzy śledzili poczynania zamawiającego wyłącznie na miniPortalu nie mogli zapoznać się z dokumentami postępowania, co stanowiło naruszenie ww. przepisu;

- brak było spójności w zapisach SWZ oraz stwierdzono rozbieżność informacji dotyczącej udzielenia zamówienia między SWZ i wezwaniem zamawiającego do złożenia podmiotowych środków dowodowych. Zamawiający, zarówno w ogłoszeniu o zamówieniu (sekcja 5.4.), jak i w SWZ (rozdział VI „Informacja o warunkach udziału w postępowaniu”) w zakresie warunku dotyczącego sytuacji ekonomicznej lub finansowej nie precyzował żadnych wymagań, których spełnienie wykonawca byłby zobowiązany wykazać w sposób szczególny. Natomiast w wezwaniu do złożenia podmiotowych środków dowodowych w zakresie sytuacji ekonomicznej lub finansowej zamawiający wymagał złożenia: *„dokumentu potwierdzającego, że wykonawca jest ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w zakresie prowadzonej działalności związanej z przedmiotem zamówienia na sumę gwarancyjną określoną przez zamawiającego”*. W związku z powyższym należy zauważyć, iż zamawiający nie postawił warunku udziału w postępowaniu, dotyczącego sytuacji ekonomicznej lub finansowej, stąd w wezwaniu do złożenia podmiotowych środków dowodowych potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu, których żąda zamawiający od wykonawcy najwyższej ocenionego, nie powinien żądać dokumentu potwierdzającego, że wykonawca jest ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w zakresie prowadzonej działalności;
 - zamawiający nie umieścił na jednej ze stron internetowych prowadzonego postępowania informacji o wyborze najkorzystniejszej oferty, co było wymagane przez art. 253 ust. 1 i 2 ustawy Prawo zamówień publicznych. Gmina Grabów, jak wyżej wskazano – zawarła w SWZ oraz w ogłoszeniu o zamówieniu informację o dwóch stronach prowadzonego postępowania, tj. miniPortalu oraz BIP-ie zamawiającego. Tym samym dla prawidłowej realizacji ww. obowiązku zamawiający zobowiązany był do zamieszczenia wymaganych informacji na obydwu wskazanych przez siebie stronach. Informacja o wyborze najkorzystniejszej oferty została umieszczona tylko na jednej stronie, tj. BIP-ie zamawiającego, co stanowiło naruszenie ww. przepisu. W konsekwencji wykonawcy, którzy śledzili wyłącznie stronę miniPortalu nie zostali poinformowani o wyborze najkorzystniejszej oferty i hipotetycznie nie mogli skorzystać w terminie ze środka ochrony prawnej w postaci odwołania;
 - Gmina nieterminowo wprowadziła środek trwały do ewidencji księgowej (przebieganie OT nr 98/2022 z konta 080 na konto 011 w dniu 21 listopada 2022 roku) niezgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości.
4. Zamawiający podał błędną wartość udzielonych zamówień w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach w 2021 roku, które przekazał

Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych w dniu w dniu 1 marca 2022 roku pod nr 2021/SPRR 00020078/01. W pkt II „Zamówienia klasyczne o wartości mniejszej niż progi unijne, o których mowa w dziale III ustawy, z wyłączeniem zamówień na usługi społeczne i inne szczególne usługi” Gmina Grabów wykazała: [1] 4 postępowania zakończone udzieleniem zamówienia na roboty budowlane w trybie podstawowym, o którym mowa w art. 275 pkt 1 ustawy, o łącznej wartości 2.976.045,50 zł. Zgodnie z przedłożonym rejestrem postępowań, łączna wartość zawartych umów bez podatku od towarów i usług wynosiła 2.968.990,40 zł (różnica – 7.055,10 zł), która winna zostać wykazana w sprawozdaniu rocznym; [2] 1 postępowanie zakończone udzieleniem zamówienia na dostawy w trybie podstawowym, o którym mowa w art. 275 pkt 1 ustawy, o łącznej wartości 306.000,00 zł. Zgodnie z przedłożonym rejestrem postępowań, wartość zawartej umowy bez podatku od towarów i usług wynosiła 345.000,00 zł (różnica 39.000,00 zł), która winna zostać wykazana w sprawozdaniu rocznym. Ponadto, zamawiający nie wypełnił pkt VI „Zamówienia do których stosuje się przepisy ustawy uwzględniające aspekty społeczne”. W trakcie kontroli RIO dokonano korekty sprawozdania za 2021 rok pod nr 2021/SPRR 00024951/02 - zgodnie z danymi rejestru umów.

5. Zamawiający podał błędną wartość udzielonych zamówień w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach w 2022 roku, które przekazał Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych w dniu w dniu 28 lutego 2023 roku, pod nr 2022/SPRR 0002157/01, oraz w korekcie sprawozdania złożonej w dniu 31 marca 2023 roku, pod nr 2022/SPRR 00032429/02. W punkcie II „Zamówienia klasyczne o wartości mniejszej niż progi unijne, o których mowa w dziale III ustawy, z wyłączeniem zamówień na usługi społeczne i inne szczególne usługi” zamawiający wykazał: [1] 2 postępowania zakończone udzieleniem zamówienia na usługi w trybie podstawowym, o którym mowa w art. 275 pkt 2 ustawy, o łącznej wartości 3.744,00 zł. Zgodnie z przedłożonym rejestrem postępowań, Gmina Grabów przeprowadziła 1 postępowanie a wartość zawartej umowy netto=brutto wyniosła 4.600,00 zł (różnica 856,00 zł), która winna zostać wykazana w sprawozdaniu rocznym; [2] zawarcie umów ramowych: a) na roboty budowlane w trybie podstawowym: 3 umowy na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy, o wartości 12.054.372,81 zł oraz 2 umowy na podstawie art. 275 pkt 2 ustawy, o wartości 1.403.363,80 zł; b) na dostawy - 3 umowy na podstawie art. 275 pkt 2 ustawy, o wartości 375.911,83 zł; oraz c) na usługi - 1 umowa na podstawie art. 275 pkt 2 ustawy, o wartości 3.744,00 zł. Ponadto, wykazano łącznie udzielonych zamówień oraz zawartych umów ramowych na: roboty budowlane - 10 umów w kwocie 26.915.473,22 zł, na dostawy - 6 umów w kwocie 751.823,66 zł oraz na usługi 3 umowy w kwocie 7.488,00 zł. Należy zauważyć, że przepisy regulujące zawieranie umów ramowych i udzielanie zamówień na ich podstawie znajdują się w dziale IV art. 311–315 ustawy Prawo zamówień publicznych. Zgodnie z art. 311 ustawy - umowę ramową zawiera się po przeprowadzeniu postępowania, stosując odpowiednio przepisy dotyczące udzielania zamówień w trybie przetargu nieograniczonego, przetargu ograniczonego, negocjacji z ogłoszeniem, dialogu konkurencyjnego, negocjacji bez ogłoszenia, zamówienia z wolnej ręki lub partnerstwa innowacyjnego. Gmina Grabów zgodnie z przedłożonym rejestrem postępowań, przeprowadzała głównie postępowania w trybie podstawowym prowadzące do zawarcia klasycznych umów wykonawczych na realizację zamówień publicznych.

W korekcie sprawozdania z dnia 31 marca 2023 roku w pkt III „Zamówienia o wartości równej lub przekraczającej progi unijnie” Gmina Grabów wykazała: 1 postępowanie zakończone udzieleniem zamówienia na usługi w trybie przetargu nieograniczonego o wartości 1.395.612,97 zł. Zgodnie z przedłożonym rejestrem postępowań, wartość zawartej umowy bez podatku od towarów i usług dla niniejszego postępowania wyniosła 1.589.448,10 zł (różnica 193.835,13 zł), która winna zostać wykazana w sprawozdaniu rocznym. W trakcie kontroli RIO, dokonano korekty sprawozdania za 2022 rok pod nr 2022/SPRR 00032718/03, zgodnie z rejestrem postępowań.

W zakresie ewidencji majątku trwałego oraz inwentaryzacji

1. Środki trwale oraz pozostałe środki trwale były wprowadzane do ewidencji w większości przypadków objętych kontrolą z naruszeniem art. 20 ust.1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym – do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Opóźnienia w ewidencjonowaniu zdarzeń gospodarczych na koncie 011 i 013 wynosiły od 11 miesięcy do ponad roku od ich zaistnienia.
2. Ponadto, w jednym przypadku przyjęcia pozostałego środka trwałego na stan konta 013 do wartości środka trwałego nie doliczono kosztów transportu w kwocie 100,00 zł, co stanowiło naruszenie art. 28 ust. 2 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym - przez cenę nabycia należy rozumieć cenę zakupu składnika aktywów, obejmująca kwotę należną sprzedającemu, bez podlegających odliczeniu podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego, a w przypadku importu powiększona o obciążenia o charakterze publicznoprawnym oraz powiększona o koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika aktywów do stanu zdatnego do używania lub wprowadzenia do obrotu, łącznie z kosztami transportu, jak też załadunku, wyładunku, składowania lub wprowadzenia do obrotu, a obniżona o rabaty, opusty, inne podobne zmniejszenia i odzyski.
3. W zakresie inwentaryzacji stwierdzono następujące nieprawidłowości:
 - brak należytego udokumentowania przeprowadzonej za 2022 rok inwentaryzacji, w drodze weryfikacji, wartości niematerialnych i prawnych. W sporządzonym protokole wyszczególniono stan salda konta przed i po weryfikacji, zmniejszenia i zwiększenia oraz wskazano, że nie stwierdzono sald nieuzasadnionych bądź niezgodnych z dokumentacją źródłową. Nie wskazano programów komputerowych według stanu na koniec 2022 roku, nie podano ich nazwy, daty przyjęcia do używania, ilości i wartości. W przedłożonym wykazie nie wskazano dokumentu źródłowego na podstawie którego wprowadzono dany program komputerowy do używania, tj. rachunku, faktury, umowy itp.;
 - brak należytego udokumentowania przeprowadzonej inwentaryzacji w drodze weryfikacji w zakresie gruntów, budynków, dróg i środków trwałych trudno dostępnych oglądowi. W przedłożonym protokole wyszczególniono stan salda przed i po weryfikacji, zmniejszenia i zwiększenia oraz wskazano, że nie stwierdzono sald nieuzasadnionych bądź niezgodnych z dokumentacją źródłową. Nie wskazano położenia poszczególnych nieruchomości czy środków trudno dostępnych oglądowi, składających się na saldo konta 011, ich wartości, numerów, cech, symboli, dokumentów źródłowych, na podstawie których

nieruchomość została przyjęta do środków trwałych, stanowiących własność Gminy Grabów, np. aktu notarialnego, decyzji komunalizacyjnej, umowy darowizny, itp.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości - inwentaryzacja metodą weryfikacji polega na ustaleniu faktycznego stanu składników majątkowych jednostki oraz zweryfikowaniu rzetelności danych ujętych w ewidencji księgowej. Wobec powyższego inwentaryzacja metodą weryfikacji polega na porównaniu danych z ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami. Dokumentami takimi mogą być: decyzje komunalizacyjne, akty notarialne, protokoły odbioru oraz faktury i rachunki. Dane wynikające z tych dokumentów należało porównać z zapisami w ewidencji księgowej. Zatem celem wskazanej inwentaryzacji winno być stwierdzenie czy posiadane przez jednostkę dokumenty potwierdzają istnienie poszczególnych składników aktywów, ich wiarygodność i poprawność wyceny.

W zakresie udzielonej pomocy finansowej innym jednostkom samorządu terytorialnego

Stwierdzono nieterminowe przekazanie dotacji w wysokości 224.772,88 zł, biorąc pod uwagę zapisy umowy nr 53/2022 zawartej pomiędzy Powiatem Łęczyckim a Gminą Grabów, dotyczącej udzielenia pomocy finansowej przez Gminę Grabów w 2022 roku, z przeznaczeniem na dofinansowanie zadania inwestycyjnego do kwoty 236.493,00 zł („Remont drogi powiatowej nr 2506E w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na odcinku Topola Królewska – Radzyń”. Powiat miał zorganizować i przeprowadzić postępowanie przetargowe, zaś Gmina Grabów zobowiązała się przekazać pomoc finansową w terminie 4 dni od daty otrzymania wniosku o jej przekazanie, na podstawie kopii wniosku wykonawcy o wypłatę zaliczki. W dniu 2 listopada 2022 roku Powiat Łęczycki wystąpił z wnioskiem o uruchomienie dotacji w wysokości 224.772,88 zł. Dotacja została przekazana przez Gminę Grabów w wysokości 224.772,88 zł w dniu 24 listopada 2022 roku, czyli po terminie wskazanym w umowie nr 53/2022, tj. 4 dni od daty otrzymania wniosku o uruchomienie dotacji.

W zakresie planu finansowego dla środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19

Stwierdzono, że Wójt Gminy Grabów nie opracował w formie stosownego zarządzenia planu finansowego dla wydzielonego rachunku dochodów, zgodnie z wymogami art. 65 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 31 marca 2020 roku o zmianie niektórych ustaw w zakresie systemu ochrony zdrowia związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r., poz. 567 ze zm.).

Odpowiedzialność za powyższe uchybienia i nieprawidłowości ponoszą pracownicy Urzędu Gminy w zakresie wskazanym w protokole kontroli.

II.

Informując o powyższych nieprawidłowościach proszę Pana Wójta o podjęcie działań mających na celu ich wyeliminowanie oraz zapobieżenie występowaniu w przyszłości. W związku z powyższym RIO w Łodzi kieruje następujące **wnioski pokontrolne**:

1. Zapewnić przestrzeganie wprowadzonych w jednostce unormowań wewnętrznych, stanowiących dokumentację systemu kontroli zarządczej, w tym unormowań dotyczących udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej granic wskazanych w przepisach o zamówieniach publicznych.
2. Zapewnić prowadzenie audytu wewnętrznego, w sytuacji zaistnienia przesłanek określonych w art. 274 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych.
3. Zaokrąglić do pełnych złotych wynagrodzenie przysługujące inkasentom, zgodnie z zasadami określonymi w art. 63 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa.
4. Dokonywać czynności sprawdzających w odniesieniu do składanych przez podatników deklaracji podatkowych bądź ich korekt, na podstawie art. 272 ustawy Ordynacja podatkowa. Wskazane czynności mają na celu: sprawdzenie terminowości składania deklaracji podatkowych oraz wpłacania zadeklarowanych podatków, w tym również pobieranych przez płatników lub inkasentów; stwierdzenie formalnej poprawności dokumentów, a także ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami.
5. Podjąć, w oparciu o przepisy ustawy Ordynacja podatkowa, czynności mające na celu ustalenie stanu faktycznego oraz prawnego i wyjaśnienie prawidłowości opodatkowania podatników opisanych w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego.
6. Prawidłowo naliczać i pobierać odsetki od zaległości podatkowych.
7. Zapewnić systematyczne podejmowanie czynności windykacyjnych wobec podatników zalegających z płatnością podatków, na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 18 listopada 2020 roku w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych.
8. W przypadku ujawnienia nadpłaty u podatnika, przestrzegać art. 76 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa, zgodnie z którym – nadpłaty wraz z ich oprocentowaniem podlegają zaliczeniu z urzędu na poczet zaległości podatkowych wraz z odsetkami za zwłokę, odsetek za zwłokę od niuregulowanych w terminie zaliczek na podatek, kosztów upomnienia oraz bieżących zobowiązań podatkowych, a w razie ich braku podlegają zwrotowi

z urzędu, chyba że podatnik złoży wniosek o zaliczenie nadpłaty w całości lub w części na poczet przyszłych zobowiązań podatkowych.

9. Zapewnić przestrzeganie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 roku w sprawie sposobu i trybu przeprowadzenia przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości, w zakresie obowiązku przeliczenia ceny wywoławczej zbywanej nieruchomości na równowartość euro oraz w zakresie publikowania informacji o wyniku przetargu.
10. Zapewnić przestrzeganie art. 38 ust.2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami, poprzez podawanie w ogłoszeniu o przetargu informacji o terminach przeprowadzenia poprzednich przetargów.
11. Zapewnić przestrzeganie art. 28 ust.2 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, w zakresie reguł ustalania wartości początkowej oraz ceny nabycia składnika majątku.
12. Przestrzegać przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, w zakresie klasyfikacji odchodów z tytułu opłaty za przekształcenie prawa użytkownika wieczystego w prawo własności.
13. Naliczać i egzekwować od dłużników odsetki ustawowe od nieterminowych wpłat należności cywilnoprawnych, na podstawie art. 481 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny, z uwzględnieniem art. 42 ust 5 ustawy o finansach publicznych, który stanowi, że jednostki sektora finansów publicznych są zobowiązane do ustalania przypadających jej należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.
14. Zapewnić przestrzeganie postanowień umów najmu lub dzierżawy nieruchomości stanowiących własność Gminy, w zakresie waloryzacji czynszu najmu/dzierżawy.
15. W odniesieniu do zaległości w płatnościach należności z tytułu umów cywilnoprawnych podejmować systematycznie czynności windykacyjne zmierzające do wyegzekwowania zaległości, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 42 ust. 5 ustawy o finansach publicznych, w celu niedopuszczenia do przedawnienia roszczeń w tym zakresie.
16. Zapewnić przestrzeganie przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w zakresie zasad ewidencji należności na koncie 221 - Należności z tytułu dochodów budżetowych.
17. Przyznawać dodatki specjalne w sytuacji istnienia przesłanek wymienionych w art. 36 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 roku o pracownikach samorządowych.
18. Zapewnić przestrzeganie przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 roku Prawo zamówień publicznych, w szczególności poprzez:

- przekazywanie informacji o złożonych ofertach do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, zgodnie z wymogami określonymi w art. 81 ust. 1 ustawy;
 - dokonywanie zwrotu wadium z zachowaniem wymogów określonych w art. 98 ustawy;
 - dołożenie należytej staranności przy sporządzaniu protokołu z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w tym zamieszczaniu informacji o załącznikach do protokołu;
 - dokonywanie szacowania wartości zamówienia z zachowaniem należytej staranności, czyniąc zadość wymogom określonym w art. 28 ustawy;
 - dochowanie staranności przy przygotowywaniu specyfikacji warunków zamówienia (SWZ) i ogłoszenia o zamówieniu, w celu wyeliminowania nieprawidłowości opisanych w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego;
 - zawieranie umów w sprawie zamówienia publicznego z zachowaniem minimalnego terminu, zgodnie z wymogami określonymi w art. 308 ust. 2 ustawy;
 - publikację ogłoszeń o zmianie umowy w Biuletynie Zamówień Publicznych po dokonaniu zmiany umowy na podstawie art. 455 ust. 1 pkt 4 ustawy, zgodnie z wymogami określonymi w art. 455 ust. 3 pkt 2 ustawy;
 - udostępnianie SWZ na stronie internetowej prowadzonego postępowania, stosownie do wymogu określonego w art. 280 ust. 1 ustawy;
 - udostępnianie na stronie internetowej prowadzonego postępowania zawiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty, stosownie do wymogu określonego w art. 253 ust. 1 i 2 ustawy.
19. Przestrzegać art. 60 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, w zakresie zaciągania przez Wójta Gminy zobowiązań mających pokrycie w ustalonych w uchwale budżetowej kwotach wydatków, w ramach upoważnień udzielonych przez Radę Gminy.
 20. Zapewnić należyłą staranność przy sporządzaniu i przekazywaniu Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach publicznych.
 21. Zapewnić dokumentowanie czynności związanych z inwentaryzacją i jej rozliczeniem, przestrzegając wymogów wynikających z art. 27 ust.1 ustawy o rachunkowości.
 22. Przestrzegać postanowień zawartych umów w sprawie udzielenia pomocy finansowej, w zakresie terminów przekazania dotacji celowej.
 23. Zgodnie z art. 65 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 31 marca 2020 roku o zmianie niektórych ustaw w zakresie systemu ochrony zdrowia związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, ustalać w drodze zarządzenia plany finansowe dla rachunków, na które wpływają środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

Podając powyższe do wiadomości, zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych, proszę Pana Wójta o przesłanie informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych lub przyczynach ich niewykonania w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, do wniosków zawartych w II części wystąpienia pokontrolnego przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Kolegium Izby.

Zastrzeżenie składa właściwy organ jednostki kontrolowanej w terminie 14 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego, za pośrednictwem Prezesa Izby.

Podstawą zgłoszenia zastrzeżeń może być tylko zarzut naruszenia prawa poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

Bieg terminu, o którym mowa wyżej ulega zawieszeniu na czas rozpatrzenia zastrzeżenia w odniesieniu do wniosków pokontrolnych objętych zastrzeżeniem.

Ryszard Paweł Krawczyk
Prezes RIO w Łodzi
(podpisane cyfrowo)

Do wiadomości:

Przewodniczący Rady Gminy w Grabowie;

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej Rady Gminy w Grabowie;

aa.